

แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ. 2560-2564

วิสัยทัศน์ “องค์กรเกษตรกรเครือข่ายเข้มแข็ง โครงสร้างพื้นฐานและการจัดการทั่วถึง เกษตรกรพึ่งตนเองได้”

เป้าประสงค์ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2564

กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร เป้าหมายสามารถเพิ่ม กิจกรรม/ปริมาณ ธุรกิจได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 50

- เกษตรกรเป้าหมายที่มี รายได้อยู่ใต้เส้น ความยากจนลดลงไม่ ต่ำกว่าร้อยละ 30
- ลดช่องว่างระหว่าง กลุ่มเกษตรกรที่มี รายได้ต่ำสุดกับกลุ่ม ที่มีรายได้สูงสุด

- เพิ่มพื้นที่การเกษตรที่รับ น้ำชลประทาน จาก 29.8 ล้านไร่เป็น 37.3 ล้านไร่ หรือเพิ่มจากปัจจุบันร้อย ละ 20 เป็นร้อยละ 25
- เสริมน้ำจากบาดาล, สระ น้ำในไร่นา
- พื้นที่ดินได้รับปรับปรุง คุณภาพเหมาะสม

- ร้อยละ 70 ของ เกษตรกรได้รับการ ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีสามารถ นำความรู้ไป ปฏิบัติได้

- ร้อยละ 60 ของเกษตรกร ได้รับข้อมูลข่าวสารทาง การเกษตรที่ถูกต้อง รวดเร็ว เพื่อประกอบการ ตัดสินใจ
- เข้าถึงทรัพยากรที่ดิน และผลตอบแทนจากการ ขายผลผลิตที่เป็นธรรม

ยุทธศาสตร์

1. พัฒนาทรัพยากรบุคคลและความ เข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร

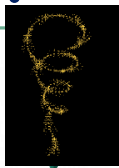
2. พัฒนาและคุ้มครองทรัพยากร การผลิตทางการเกษตร

3. พัฒนาประสิทธิภาพการ ผลิตและรักษาเสถียรภาพ ราคาสินค้าเกษตร

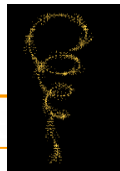
4. แก้ไขปัญหาหนี้สิน ภาคการเกษตรและสร้าง เข้มแข็งด้านบริหารจัดการ กองทุนการเกษตร

ยุทธศาสตร์

1. พัฒนาทรัพยากรบุคคล
และความเข้มแข็งของ
องค์กรเกษตรกร

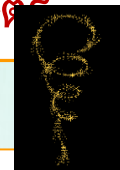
2. พัฒนาและคุ้มครองทรัพยากร
การผลิตทางการเกษตร

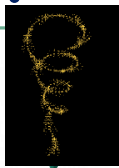
3. พัฒนาประสิทธิภาพการ
ผลิตและรักษาเสถียรภาพ
ราคาสินค้าเกษตร

4. แก้ไขปัญหาหนี้สิน
ภาคการเกษตรและสร้าง
เข้มแข็งด้านบริหารจัดการ
กองทุนการเกษตร

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมสนับสนุนการ
รวมกลุ่มของเกษตรกร องค์กร
เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและ
ยุวเกษตรกรตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ส่งเสริมการให้การศึกษา
อบรมถ่ายทอดความรู้
เทคโนโลยีด้านเกษตรกรรมและ
การจัดการแก่เกษตรกรและ
ยุวเกษตรกร

3. พัฒนาการคุ้มครองพื้นที่การ
เกษตรกรรมและการแก้ไขปัญหาดินและ
ที่ดิน ส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเกษตรกรให้มี
กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิในที่ดิน

4. พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบ
ชลประทานเพื่อเกษตรกรรม

5. การอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์
จากทรัพยากรธรรมชาติและความ
หลากหลายทางชีวภาพเพื่อการเกษตร

6. คุ้มครองสิทธิเกษตรกร และเพิ่ม
บทบาทเกษตรกรเกี่ยวกับการทำกินและ
การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อ
อาชีพเกษตร

7. สร้างความเป็นธรรมด้านราคา
ผลผลิต

8. การค้นคว้า วิจัยและพัฒนาภูมิ
ปัญญา พันธุ์กรรมพืชและสัตว์
ท้องถิ่น นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่
เหมาะสม ถ่ายทอดองค์ความรู้จาก
การวิจัยเพื่อเกษตรกรรมและเกษตร
อุตสาหกรรม

9. สร้างเครือข่ายและองค์กร
เกษตรกรเชื่อมโยง ความร่วมมือ
ด้านการผลิต แปรรูป ตลาด
ระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร/
ภาครัฐ/เอกชน

10. เสนอแนะการ
เข้าถึงแหล่งทุนและการ
แก้ไขปัญหาหนี้สิน
เกษตรกร

11. ปรับปรุงการ
บริหารจัดการกองทุน
เกี่ยวกับเกษตรกรที่มีอยู่ ให้
ช่วยเหลือเกษตรกรได้
อย่างครบวงจร
ลดความซ้ำซ้อน

การแปลงแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม ปี 2560-2564 ไปสู่การปฏิบัติ

วิสัยทัศน์

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 -2564

ยุทธศาสตร์ที่.....

ยุทธศาสตร์ที่.....

แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12

กลยุทธ์ที่.....

กลยุทธ์ที่.....

-แนวทางที่.....
-แนวทางที่.....

ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด

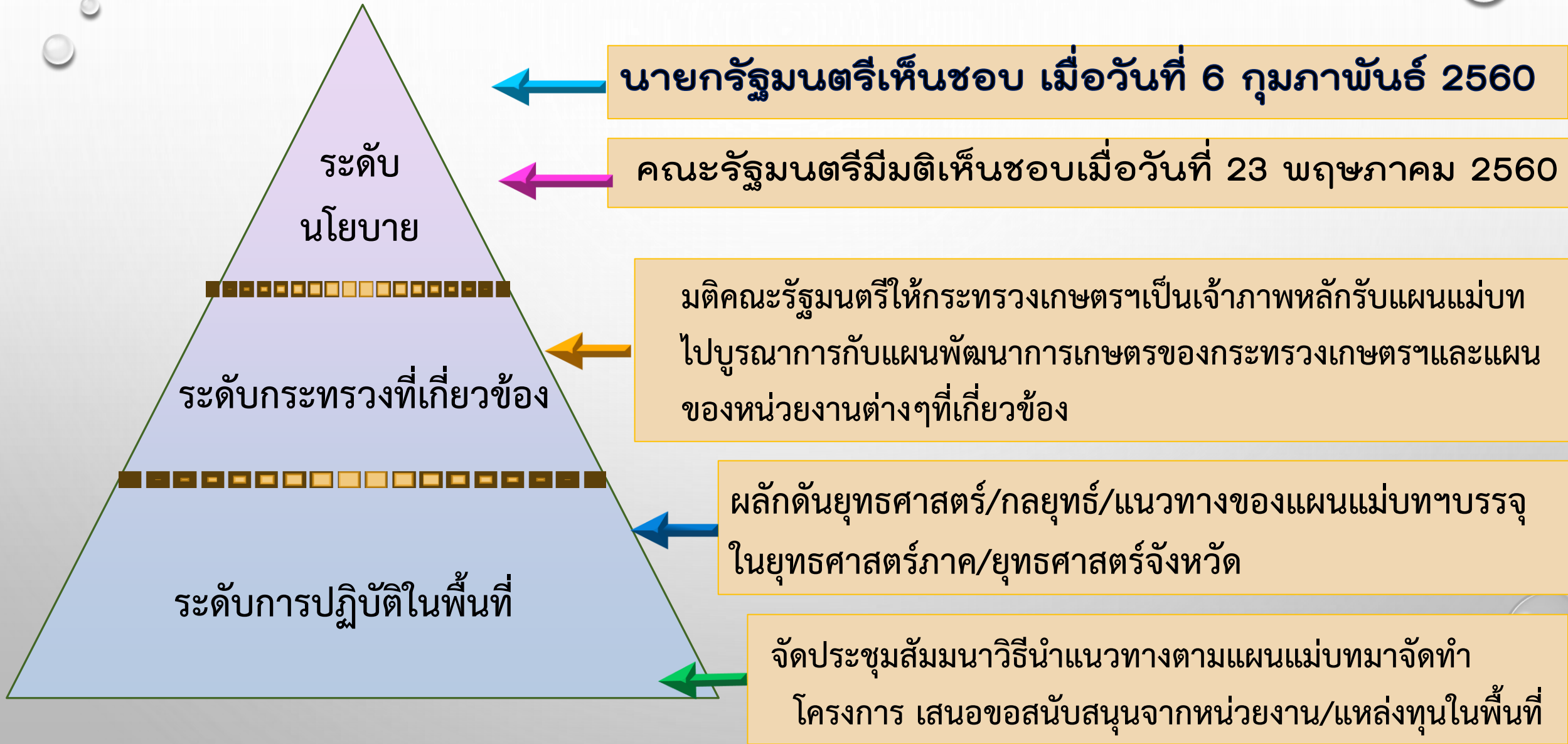
โครงการ.....

โครงการ.....

โครงการ.....

ยุทธศาสตร์จังหวัด

กระบวนการขับเคลื่อนแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม

จากยุทธศาสตร์/กลยุทธ์/และแนวทาง ไปสู่โครงการปฏิบัติในพื้นที่ตามแผนแม่บทฯ

ยุทธศาสตร์ที่.....

กลยุทธ์ที่.....

แนวทางพัฒนาแก้ไข
/ปัญหา

สาระสำคัญของโครงการ

ชื่อโครงการ

วัตถุประสงค์

เป้าหมาย

วิธีดำเนินงาน

งบประมาณ

หน่วยงานรับผิดชอบ

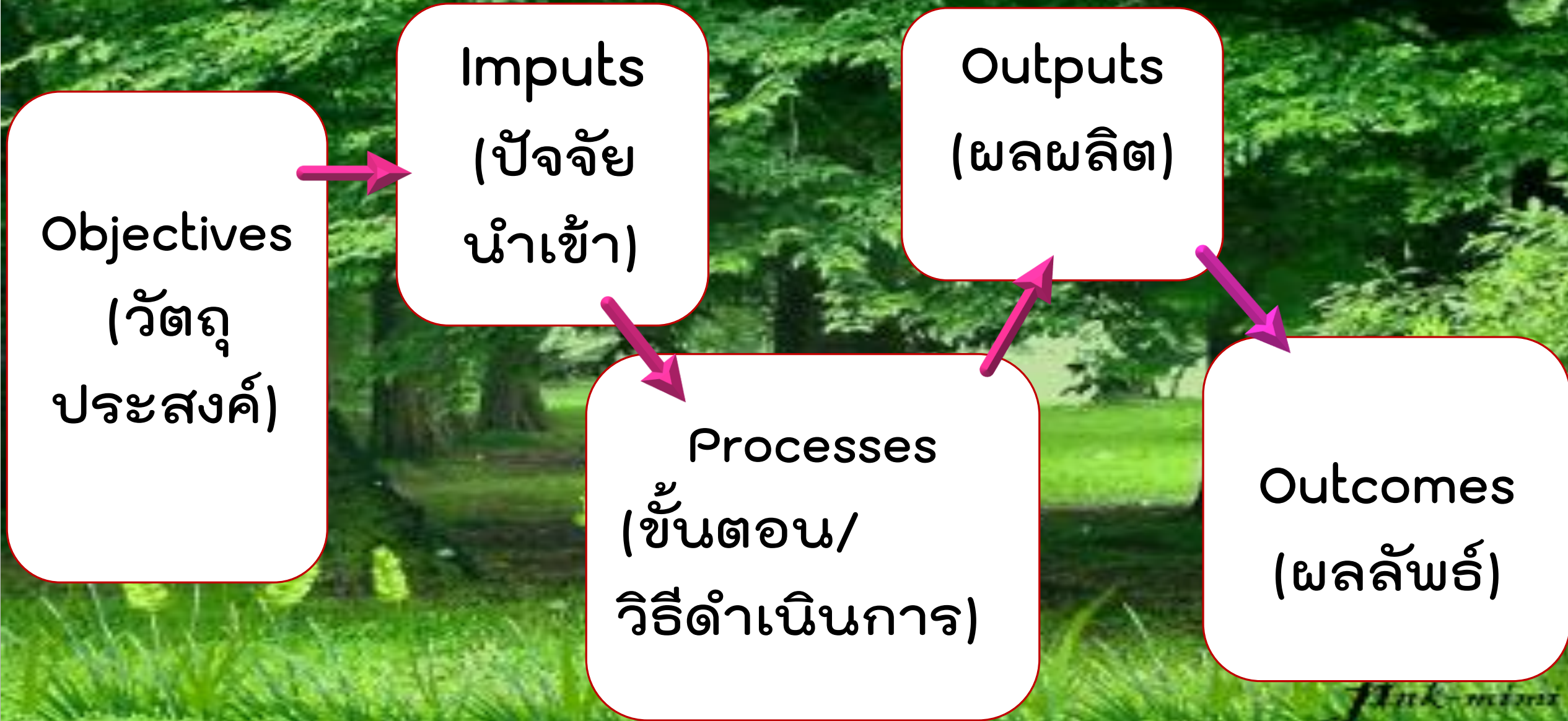

ตัวอย่างการนำแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหาจากแผนแม่บทไปจัดทำโครงการ

แนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหา	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วิธีดำเนินงาน	งบประมาณ	ผลผลิต	ผลลัพธ์
<p>1. มุ่งพัฒนากลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพและความพร้อมเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสมาชิก ทำเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>- ยุทธศาสตร์ที่ 1</p> <p>- กลยุทธ์ที่ 1.1</p>	<p>1. โครงการสร้างความเข้มแข็งบนพื้นฐานการพัฒนาตนเองของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเชื่อมโยงเครือข่าย</p>						
<p>2. เชื่อมโยงกับสถาบันวิจัยในหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และเอกชน โดยองค์กรเกษตรกรเป็นผู้เสนอโจทย์วิจัย ร่วมวิจัย ทดสอบและนำผลงานการวิจัยไปใช้ประโยชน์</p> <p>- ยุทธศาสตร์ที่ 3 กลยุทธ์ที่ 3.2</p>	<p>2. โครงการศึกษาวิจัยตามความต้องการของเกษตรกรและถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมสู่เกษตรกร</p>						

การนำหลักของทฤษฎีระบบ มาจัดทำสรุปย่อโครงการ

สรุปย่อโครงการศึกษาวิจัยตามความต้องการของเกษตรกรและถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมสู่เกษตรกร

ปัญหา (หลักการและเหตุผล)

- การผลิตสินค้าเกษตรหลักของไทยมุ่งผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก เช่น ข้าว ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ไข่ กุ้ง ซึ่งต้องแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกัน เพื่อดึงดูดความสนใจของประเทศผู้ซื้อ และสนองต่อพฤติกรรมความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป เช่น ความปลอดภัย สวยงาม บริโภคได้สะดวก
- เกษตรกรต้องการพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเพื่อลดต้นทุน พัฒนาคุณภาพสินค้าแต่ยังไม่สามารถเข้าถึงหน่วยงานเพื่อเสนอเรื่องที่ต้องการให้มีการวิจัยพัฒนา รวมทั้งนำผลการวิจัยไปใช้
- จึงควรสนับสนุนการวิจัยตามความต้องการของเกษตรกร และการถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่เกษตรกร

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้มีการดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วมตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
- 2) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ผลงานวิจัยด้านการเกษตรที่ประสบผลสำเร็จให้แก่เกษตรกรหรือกลุ่มองค์กรเกษตรกรนำไปประยุกต์ใช้ทำให้เกิดการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต หรือพัฒนาคุณภาพผลผลิต

เป้าหมาย

เกษตรกรหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่ประสงค์และมีความพร้อมที่จะดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วมหรือพร้อมที่จะรับการถ่ายทอดนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้จังหวัดละ 2 เรื่อง ต่อปี หรือรวม 77 จังหวัด ปีละ 154 เรื่อง รวม 4 ปี 616 เรื่อง

ขั้นตอน/กิจกรรมที่สำคัญ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ผลผลิต/ผลลัพธ์/ตัวชี้วัด
<p>1) สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดรวบรวมความต้องการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร เสนอหน่วยงานรับผิดชอบการ</p> <p>2) สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดประสานรวบรวมองค์ความรู้ ผลการศึกษา วิจัยด้านการเกษตรที่ประสบความสำเร็จจากแหล่งต่างๆ พร้อมประสานเกษตรกร กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่ต้องการองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่สอดคล้องกันวิจัย พิจารณาสับสนุน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สภจ./สภจ. - ประธานกลุ่ม/องค์กร - หน่วยงานวิจัยภาครัฐ เช่น กรมวิชาการเกษตร/กรมปศุสัตว์/กรมประมง/กรมพัฒนาที่ดิน/กรมชลประทาน/กรมส่งเสริมการเกษตร/เอกชน/สถาบันการศึกษา 	<p><u>ผลผลิต</u> (Outputs)</p> <p>1) เกิดผลการวิจัยตามความต้องการของเกษตรกรแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่</p> <p>2) มีกรณีการนำผลงานวิจัยที่สำเร็จแล้วไปถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา ขั้นตอนการผลิต แปรรูปหรือจำหน่ายสินค้าเกษตร</p>

ขั้นตอน/กิจกรรมที่สำคัญ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ผลผลิต/ผลลัพธ์/ตัวชี้วัด
<p>3) จัดประชุมชี้แจงเกษตรกร หรือกลุ่ม/องค์กร เกษตรกรเป้าหมายที่ประสงค์ร่วมโครงการ พร้อมกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน</p> <p>3.1) การวิจัยแบบมีส่วนร่วมตามความต้องการของเกษตรกร</p> <p>3.2) การถ่ายทอดผลงานวิจัยที่ประสบผลสำเร็จแล้วแก่เกษตรกร หรือกลุ่ม/องค์กร เกษตรกร</p> <p>4) ประสานเกษตรกรหรือกลุ่ม/องค์กร เกษตรกรที่ประสงค์จะทำโครงการขอ สนับสนุนแหล่งทุนเพื่อดำเนินการวิจัย พร้อม แนะนำการจัดทำข้อเสนอโครงการ</p>	<p>- สภจ./สภจ.</p> <p>- ประธานกลุ่ม/องค์กร</p> <p>- หน่วยงานวิจัยภาครัฐ เช่น กรมวิชาการเกษตร/กรมปศุสัตว์/ กรมประมง/กรมพัฒนาที่ดิน/ กรมชลประทาน/กรมส่งเสริม การเกษตร/เอกชน/ สถาบันการศึกษา</p>	<p><u>ตัวชี้วัด</u> (Indicators)</p> <p>1) จำนวนงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมตาม ความต้องการของเกษตรกร และจำนวน ผลงานวิจัยที่มีการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ เกษตรกร หรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรนำไป ปรับใช้จังหวัดละ 2 เรื่องต่อปี หรือรวม 4 ปี 77 จังหวัด รวม 616 เรื่อง</p> <p>2) จำนวนเกษตรกรหรือกลุ่ม/องค์กร เกษตรกรที่ร่วมโครงการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 สามารถจัดเก็บข้อมูลผลการวิจัยแบบ มีส่วนร่วม หรือกรณีจัดเก็บข้อมูลการนำ ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปประยุกต์ใช้</p>

ขั้นตอน/กิจกรรมที่สำคัญ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ผลผลิต/ผลลัพธ์/ตัวชี้วัด
<p>5) หน่วยงานดำเนินการวิจัยตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร</p> <p>- หรือดำเนินการถ่ายทอดผลงานวิจัยที่ประสบผลสำเร็จแล้วแก่เกษตรกร หรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเป้าหมาย 4 ครั้ง/ปี</p>	<p>- หน่วยงานวิจัยภาครัฐ เช่น กรมวิชาการ เกษตร/กรมปศุสัตว์/กรมประมง/กรมพัฒนาที่ดิน/กรมชลประทาน/กรมส่งเสริมการเกษตร/เอกชน/สถาบันการศึกษา</p> <p>- สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด/สภาเกษตรกรจังหวัด</p>	<p><u>ผลลัพธ์ (Outcomes)</u></p> <p>1) ผลงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม หรือผลการนำความรู้จากการวิจัยที่สำเร็จไปประยุกต์ใช้ ทำให้เกิดลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิตและเพิ่มรายได้</p> <p><u>ตัวชี้วัด (Indicators)</u></p>
<p>6) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามให้คำแนะนำการจัดเก็บข้อมูลผลงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม</p> <p>- หรือจัดเก็บข้อมูลการนำผลงานวิจัยที่สำเร็จแล้วไปประยุกต์ใช้ในฟาร์ม</p>	<p>- หน่วยงานวิจัยภาครัฐ เช่น กรมวิชาการ เกษตร/กรมปศุสัตว์/กรมประมง/กรมพัฒนาที่ดิน/กรมชลประทาน/กรมส่งเสริมการเกษตร</p> <p>- ประธานกลุ่ม/องค์กร</p>	<p>1) ร้อยละ 70 ของเกษตรกรหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่ดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม หรือนำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปปฏิบัติ สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต หรือพัฒนาคุณภาพผลผลิต</p>
<p>7) รวบรวมองค์ความรู้ผลการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และการนำผลงานวิจัยที่สำเร็จแล้วไปปฏิบัติ เพื่อใช้ประโยชน์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อไป</p>	<p>- สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด/สภาเกษตรกรจังหวัด</p>	

3

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณกลุ่ม

Agenda

Area

Function

เน้นบูรณาการเชิงพื้นที่ และเชิงยุทธศาสตร์

6 ภาค

ภาคเหนือ

ภาค
ตะวันออก
เฉียงเหนือ

ภาค
กลาง

ภาค
ตะวันออก

ภาคใต้

พื้นที่
ชายแดน
ภาคใต้

ทำแผน ยุทธศาสตร์แต่ละภาค ก่อน
(Area)

จากนั้น

บูรณาการแผนยุทธศาสตร์
(Agenda)

+

ภารกิจ/ลงพื้นที่
(Function)

ชี้แจงกิจกรรม “แบ่งกลุ่มอภิปรายจัดทำสรุปย่อโครงการ (Project idea)”

1. เลือกประธานกลุ่ม/เลขากลุ่ม/และผู้นำเสนอผลการอภิปรายกลุ่ม
2. ผลของการระดมความเห็นกลุ่มที่คาดหวัง 2 เรื่อง ได้แก่
  - 2.1) ได้สรุปย่อโครงการ (Project idea) อย่างน้อยกลุ่มละ 1 โครงการ
  - 2.2) ได้ชื่อโครงการและวัตถุประสงค์โครงการ เพื่อนำไปจัดทำโครงการต่อไปได้จำนวน 3-5 โครงการ

วิธีการระดมความเห็น

ชื่อโครงการ	สภาพปัญหา	วัตถุประสงค์
1).....	.....	.....
2).....	.....	.....
3).....	.....	.....
4).....	.....	.....
5).....	.....	.....